

Jákov usiluje získat požehnání

Původ materiálu

Lenka Ridzoňová

Pořadí v lekci

15

Téma

Požehnání

Cíl

- Děti (aspoň trochu) pochopí, co je to požehnání (zaslíbení Boží lásky, ochrany a vedení, ale taky úkol).
 - Děti přemýšlejí, o co člověk hodně stojí a co je důležité.
-

15.1 Pro učitele

Biblický text: Gn 25,19–34; 27,1–45

15.1.1 Výkladové poznámky

Postavy

- *Izák*: Syn Abrahamův, přes něj pokračuje do další generace Boží požehnání a vyvolení. Izák má raději svého staršího syna Ezaua.
- *Rebeka* je neplodná, jako další pramáti Izraele (Sára, Ráchel). Děti, děti jsou Boží dar a požehnání. Izák za Rebeku prosí Pána Boha. Těhotná Rebeka se ptá Pána Boha, co ji čeká, když se děti v jejím břiše strkají. Slyší od Hospodina, že z ní vzejdou dva národy, mezi nimiž bude věčný svár. Mladší a slabší si podrobí staršího a silnějšího. V duchu tohoto zaslíbení pak Rebeka jedná, když navede Jáкова k tomu, aby se převlékl za Ezaua.
- *Ezau*: Červenohnědý (to odkazuje na jeho jméno Edóm, Ezau je praotcem Edómců), chlupatý. Narodí se jako první z dvojčat. Je lovec. Je muž pole, to odkazuje na místa, kde se obětuje pohanským božstvům. Je muž „přítomnosti“. Když má hlad, je ochoten dát za jídlo i prvorozenství.

- *Jákob*: Držel při narození Ezaua za patu. Jméno znamená úskočný. To bude často charakteristické i pro jeho chování. Až za dlouho dostane nové jméno Izrael, které znamená Zápasí Bůh. Je praotcem Izraelců.
- Drží se spíš doma a při stanech. Jde mu o budoucnost, zajímá se o rodinnou tradici, proto usiluje o prvorozenství a požehnání. Prvorozenství, to nejsou jen práva, ale taky povinnosti: být duchovním vůdcem, modlitebníkem a obětníkem svého rodu.
- Požehnání, které mu náleželo, ke kterému byl vyvolen už před narozením, získává úskokem. Proto ho čeká ještě dlouhá cesta, aby se naučil, kterých prostředků může lid Boží použít a kterých ne.

Místo

Rodina žila ve stanech, byli to nomádi, pásli dobytek. Obrázky najdete například na šesté straně knihy *Lidé Bible* (viz 15.1.3 Odkazy).

Oč jde

- V Bibli je důležité prvorozenství. Nejstarší syn nese dál rodinnou tradici, důležité je, že se předává Boží požehnání. Nejde ale o „automatismus“, požehnání přechází na vyvoleného syna, v tomto příběhu je jím Jákob.
- Požehnání je zaslíbení Boží lásky, ochrany a vedení.
- Genesis je kniha počátku. Mluví se o stvoření nebe a země, pak o stvoření národů a nyní o stvoření Izraele uprostřed národů. Izrael bude tím „prvorozeným“, bude udávat tón.
- Izákovo požehnání má tři části: dostatek (rosa z nebes) — svoboda (ať se ti klanějí národy) — Boží ochrana.

15.1.2 Úskalí

Kdo je ten zlý/dobrý?

Biblické postavy nejsou jen kladné a jen záporné. Jákob je úskočný, úskoků a přešlapů udělá hodně. Přesto se i přes něj předává požehnání do další generace.

Jákob a Ezau jsou vykresleni jako praotcové dvou národů. Nepřenášejme biblický důraz na prvorozenství do současné rodiny. Ale předávání tradice a víry je věc důležitá i v současnosti.

15.1.3 Odkazy

Linden, Nico ter: *Povídá se...* Heršpice: Eman, 1999.

Gastaldiová, Silvia — Musattiová, Claire: *Lidé Bible: život a zvyky*. Praha: Kalich, 2008.

Další odkazy na starší přípravku a pracovní listy najdete pod příslušnou kapitolou (15.1.3) na adrese <http://goo.gl/lyrNf8>.

15.2 Pro děti

15.2.1 Předškolní děti

Co je to požehnání

Jak se s vámi ráno, když jdete do školky nebo školy, loučí rodiče? Když bude váš sourozenec nebo kamarád v nemocnici a přijdete za ním, co uděláte? Co udělá maminka, když její miminko pláče?

Holčičky umí pochovat a pohladit panenku, kluci, když se nestydí, to umí taky. *(Pokud máme, přineseme d?tem kus n?jaké jemné kožešiny, aby si ji mohly pohladit.)*

Dnešní příběh je o pohlazení. Důležitém pohlazení.

Ráno odchází Anežka z domu. Maminka ji pohladí po hlavě a přeje jí hezký den. Někdy maminka není doma a Anežka odchází sama. Řekne ahoj prázdnému bytu a zaklapne dveře. Kroky se rozléhají po schodišti. Má pocit, že jí něco chybí.

Jako by slunce svítilo trochu míň. Chybí mi hezký den, napadne Anežku.

Když je v kostele večere Páně, dospělí dostávají chleba a víno. Děti jsou tam s nimi, ale chleba a víno ještě nedostanou. Dostávají něco jiného.

Pan farář dává dětem ruku na hlavu a říká: „Pán Bůh ti požehnej.“ Anežce to připadá trochu jako ten maminčin pozdrav.“

Někde Anežka slyšela, že požehnání je slib, že člověku bude pomáhat Pán Bůh, že bude s ním. Je to modlitba i přání. Jsou to slova a patří k tomu zvláštní pohlazení, ze kterého jde velká síla.

V Bibli se často píše o požehnání. Je od Pána Boha, ale většinou je řekne nějaký člověk. Nejčastěji v Bibli žehná otec svým synům. Nejvíce se žehná tomu nejstaršímu. Ten má být podobný otci, nést dál rodinnou tradici a víru. Taky zůstane bydlet v domě rodičů, bude hospodařit na jejich polích.

Jákoab a Ezau byli bratři. Dvojčata. Ale přece jen se jeden z nich narodil o chvíli dřív. Ezau. Mladší Jákoab si moc přál být tím starším, prvním, prvorozeným. Jednou, když se jeho bratr Ezau vrátil hladový z lovu, Jákoab mu nabídl jídlo, které si zrovna uvařil.

„Ale od teď budu já ten prvorozený, Ezaue, ano?“

„Klidně,“ odpověděl hladový Ezau. A hned na svůj slib zapomněl.

Pak byli oba bratři dospělí a jejich otec Izák starý a slepý.

„Ezaue, ulovíš nějaké zvíře a připravíš z něj slavnostní jídlo. Chci ti požehnat,“ řekl Izák.

Jákoab by si moc přál, aby požehnání dostal on. Taky Jákoabova maminka Rebeka by si to moc přála. Má Jákoba radši. Přála si, aby on zůstal bydlet s nimi v domě. Dostala nápad.

„Jákobe, otec by mohl požehnat tobě. Než se Ezau vrátí z lovu, připravíš jídlo pro otce ty.“

„Ale otec přece pozná, že nejsem Ezau.“ (Ezau byl totiž celý chlupatý.)

„Ruce a krk si obalíš do kůzlečí kožešiny, tak si slepý otec bude myslet, že jsi Ezau,“ vymyslela maminka Rebeka.

Zabili kůzle, upekli maso a Jákoab se obalil do kožešin.

Přišel k otci, přinesl dobré jídlo. Slepý otec Izák si na Jákoba sáhl a cítil, jak je chlupatý. Požehnal mu. „Pán Bůh bude s tebou. Bude se ti dobře dařit. Na polích ti poroste hodně obilí a na vinicích budeš mít velké hrozny.“

O něco později přišel z lovu Ezau a zhrozil se.

„Já chci požehnání! Zabiju ho!“ začal křičet.

Jákoab utekl. Nadlouho pryč. Od rodičů, od země, kde chtěl žít. Všem bylo smutno.

Anežka si prohlíží obrázek kůzlete. Skoro cítí, jak je jeho kožešina jemná.

Ale, to kůzle za to nemohlo, že jeho kožešina Izáka oklamala. A vůbec: zvířata jsou v tom většinou nevinně.

Kůzle bylo snědeno, kožešiny Jákob trpce na útěku zahodil.

A požehnání? Navzdory všemu Jákobovi zůstalo.

Utíkal před rozzlobeným bratrem, měl strach, nevěděl, co bude dál. Bylo mu smutno. A pak v noci se mu zdál zvláštní sen. V tom snu přicházeli po žebříku andělé z nebe. Pán Bůh v tom snu řekl: „Jákobe, já s tebou opravdu budu.“

Jako to ranní pohlazení, napadne Anežku.

(český bratr 2014/11 – Kůzle)

Hry, aktivity

- Poznávat věci podle hmatu (se zavázanýma očima nebo rukou strčenou do pytlíku) — mezi jiným by tam měl být kousek kožešiny nebo vlny.
- Poznávat zvuky (jako slepý Izák poznával podle hlasu své syny)
- Děti si mohou vyrábět masky na obličej.

15.2.2 Mladší školní děti

Co byste hodně chtěli? O co byste teď stáli?

Něco, co pro vás bude důležité nejenom dneska, ale třeba i za deset let...

O co člověk hodně stojí? O co myslíte, že stojí vaši rodiče, prarodiče?

(Peníze, zdraví [svoje a svých blízkých], aby se dobře dařilo jejich dětem, aby měli dobrou rodinu, „funkční“ vztahy, štěstí — co to je?)

Jak toho, o co byste stáli, dosáhnout? Dá se štěstí dosáhnout podloudně, podvodem? (Víte, co je to podvod?)

Izák a Rebeka spolu byli už dlouho. Měli se rádi. Ale neměli děti. Modlili se k Pánu Bohu.

Rebeka otěhotněla a čekala dvojčata. Ta se v jejím břiše strkala, až to Rebece dělalo starosti. Co s nimi bude? ptala se v modlitbě.

Z těch chlapců budou dva národy. Ten ze staršího syna bude sloužit národu z mladšího syna.

Rebeku asi ta slova překvapila, většinou je to naopak, důležitější je ten starší, prvorozený.

Děti se narodily. Nejdřív Ezau. První, prvorozený. Měl by se stát dědicem a vůdcem rodu. Z Ezaua vyrostl silný muž, lovec. Od narození byl Ezau chlupatý.

Jako druhý se narodil Jákob. Jákob pracoval víc doma, často si povídal s rodiči. Zajímal ho, jak žili jeho dědeček a babička, Abraham se Sárou. Říkal si, že by jim byl rád podobný. Rád by věřil v Pána Boha jako oni. A taky by rád zůstal bydlet doma. Ale tam vždycky zůstával bydlet jen ten nejstarší, ten, který se narodil jako první.

Jednou se Ezau zase vrátil domů z lovu pozdě večer. Hladový a unavený. Jákob měl na kamnech uvařené jídlo z čočky, vonělo to na celou kuchyň.

„Prosím, dej mi!“

Ale vtom Jákoba něco napadlo. „Dám ti najíst. Ale ty mi taky něco dej. Vyměníme se — že odted' já budu ten prvorozený.“

Ezau byl hladový a všechno ostatní mu bylo jedno.

„Klidně, bratříčku. Ale už mi, prosím, dej najíst.“

Od té doby se Jákob cítil trochu jinak. Snad to bude on, kdo zůstane bydlet doma a komu bude Pán Bůh zvlášť žehnat a pomáhat.

Jejich rodiče zestárli, Izák ztratil zrak. Poznával věci podle hmatu, lidi podle hlasu. Cítil, že brzy umře, a chtěl svému nejstaršímu synovi požehnat.

Požehnání je příslib, že člověku bude pomáhat Pán Bůh, že bude s ním.

Řekl Ezauovi, který byl starší, aby vyšel na lov, něco ulovil a připravil slavnostní jídlo. Ezau vyrazil na lov.

Ale slyšela o tom Rebeka, která si přála, aby požehnání dostal Jákob. Jákob sám ho chtěl taky, ostatně přece si to tenkrát s Ezauem vyměnili. Ezau dostal jídlo a Jákobovi řekl, že od té chvíle je tím prvorozeným on, Jákob.

A tak Rebeka vymyslela, že slepého Izáka mohou obelstít.

Jákob měl strach. „Vždyť na mne tatínek sáhne a bude mu jasné, že nejsem chlupatý, že nemůžu být Ezau,“

Rebeka si věděla rady. Oblékla Jákoba do kůzlečí kožešiny, i ruce a krk mu obalila. S Jákobem připravili dobré jídlo — a rychle za otcem než přijde Ezau z lovu.

„Tatínku,“ začal Jákob ve dveřích. „Připravil jsem jídlo, posad' se a najež se, abys mi mohl požehnat.“

Izák slyšel hlas Jákobův, ale když na syna sáhl a cítil chlupatou kůži, myslel si, že je to jeho syn Ezau. I vůni z kožešin cítil, tak je to jeho syn, který chodívá na lov. Požehnal mu.

„Pán Bůh bude s tebou. Bude se ti dobře dařit. Na polích ti poroste dost obilí, na vinicích hrozny. Budeš vládnout nad svými bratry, oni tě budou poslouchat.“

Večer se vrátil Ezau, připravil pro otce hostinu, přišel za ním...

Izák se zhrozil: „Vždyť — já už jsem ti požehnal... Komu jsem požehnal?!“

A vyšlo najevo, co se stalo. Ezau se rozzlobil na bratra, chtěl ho zabít.

Jákob se bál a utekl.

15.2.3 Starší školní děti

Co je to požehnání? Dá se namalovat?

Kde se setkáváme s požehnáním? (Třeba na konci bohoslužeb.)

Znáte jiné biblické dvojice, mezi kterými je složitý vztah? (Sára a Hagar; Izmael a Izák; Chana a Penina; Abraham a Lot; budeme mluvit o Lee a Ráchel.)

Znáte jiné biblické pramáti, které dlouho neměly děti?

Předává se ve vaší rodině nějaká tradice?

Dá se předat z generace na generaci víra?

Víte, co znamená vaše jméno? (Máme-li, můžeme přinést nějaký slovník významů jmen.)

Víte, podle koho vás rodiče pojmenovali?

Soupeříte o něco? (Se sourozenci; v nedělní škole; s kamarády...)

K čemu je člověku maska? Jaké masky používáme?

15.2.4 Přesah

- Na konci příběhu vezmeme čtyři biblické postavičky (Izák, Rebeka, Ezau, Jákob), sedí zády k sobě, hledí do země... Co si kdo z nich asi myslí? Mají radost? Je jim smutno? Co

je asi čeká?

- Můžeme něco poznávat hmatem (poslepu sebe navzájem nebo něco v pytlíku...), něco poznávat po hlase (Izák se divil, že slyší Jákobův hlas, ale hmatá Ezaua a cítí jeho vůni).
 - Můžeme přenášet brčkem čocku (pozor, aby nebyla moc drobná a nedošlo k vdechnutí; příp. můžeme přenášet lentilky nebo něco podobného).
 - Kapela Traband zpívá píseň Milovaný syn (viz <http://goo.gl/lyrNf8>).
-

15.3 Liturgie

15.3.1 Písně

Moc p?edivná (EZ 697); Srdce ?isté (Svítá 349); Sv?? celý život Pánu (EZ 193); Modlitba (Svítá 228); Tvé požehnání (EZ 489)

15.3.2 Biblický text k zapamatování

Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi rozjasní svou tvář. (Žalm 67,1)

15.3.3 Rituál

Ke společnému zpěvu nebo volání: *Dál p?ece nejdeme sami (Svítá 39).*

15.3.4 Okénko do bohoslužeb

- Farář by se mohl domluvit s dětmi, že budou spolu s ním na konci bohoslužeb žehnat shromáždění.
- Děti mohou v NŠ vyrobit kartičky s napsaným požehnáním a rozdávat je u východu z kostela.
- Děti si mohou vyrobit v NŠ masky, pak se s nimi vrátit do kostela a vysvětlit, proč je mají, jaký se vyprávěl příběh, přehrát ho apod.

15.3.5 Modlitba

Pane Bože, ty víš, jací jsme lidi. Nejsme moc odvážní, rádi se schováme do nějaké masky nebo převleku, aby nás někdo nepoznal. Ty nás poznáš i v maskách a převlecích. Prosíme tě o odvahu říkat pravdu, zastat se někoho slabšího, odpustit, když nám někdo ublíží. Prosíme tě o požehnání. Bud' s námi, provázej nás.

Odkaz na pracovní list

[03 Jákob a Ezau](#)

[13 Jákob usiluje o požehnání - st](#)

[13 Jákob usiluje získat požehnání](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejdeme sami I \(Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Genesis 25,19–34](#)

[Genesis 27,1–45](#)